

Ігри XXIX Олімпіади Пекін, 2008

Зміст

Ігри XXIX Олімпіади. Пекін, 2008

За загальною редакцією М.М. Булатової	28
Перевір себе	41
Подальші дослідження та їх оформлення	57

М.В. АВОПОНОВ (Львів), М.М. АВАТОВА (Київ), Д.В. БЕЛОКУРОВ (Львів),
Л.О. РАДЕНКО (Львів), В.В. ЩЕРБАШИН (Львів)

У виданні використано матеріали архівів Національного олімпійського комітету України (Київ), Міжнародної олімпійської академії (Лозанна, Швейцарія), Національного олімпійського комітету Китаю, ВОСОК

Ігри XXIX Олімпіади. Пекін, 2008 / За заг. ред. М.М. Булатової. — К.: Олімпійська література, 2008. — 60 с.

У навчальному посібнику розкрито особливості підготовки до проведення Ігор XXIX Олімпіади в Пекіні. Посібник знайомить із олімпійською символікою, спорудами, програмою Ігор, а також з історією, культурою, традиціями Китаю. Для учнів, учителів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, гімназій та широкого загалу читачів, які цікавляться олімпійським спортом.

Видається на замовлення Національного олімпійського комітету України

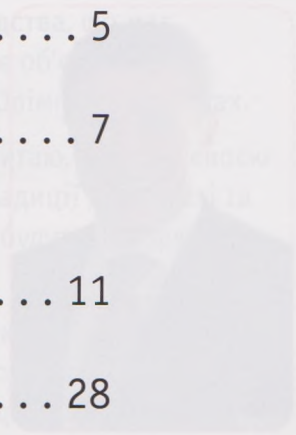
Авторський колектив
Національного університету фізичного виховання і спорту України:

БЕЛОКУРОВ Д.В., БУЛАТОВА М.М. (керівник), ЕРМОЛОВА В.М.,
РАДЧЕНКО Л.О., ТОМАШЕВСЬКИЙ В.В., ЩЕРБАШИН Я.С.

У виданні використано матеріали архівів Олімпійського музею в Лозанні (Швейцарія), Міжнародної олімпійської академії, Національного олімпійського комітету Китаю, ВООСОГ

Зміст **Передмова**

Передмова	5
Ігри XXIX Олімпіади у Пекіні	7
Символи, церемонії та організація Ігор XXIX Олімпіади	11
Китайська Народна Республіка	28
Перевір себе	41
Подальші дослідження та їх обговорення	57

Президент
Олімпійського комітету України

Мартин Бурлаков

Дорогі друзі!

Ви тримаєте у руках унікальне видання, що дозволить вам поринути у цікавий і незвичайний світ найчисельнішої держави світу — олімпійського Китаю. Разом ми ближче познайомимося з історією, традиціями та звичаями Піднебесної Імперії.

Але основна наша подорож триватиме до столиці Китаю — Пекіна. Саме тут 8 серпня 2008 року розпочнеться світова спортивна феєрія — Ігри XXIX Олімпіади.

Олімпійські ігри завжди були прикладом величі, взірцем сили духу, тріумфом переможців та утвердженням традицій миру й гуманізму.

Справжня боротьба, вир почуттів, фантастична атмосфера — все це залишається у серцях людей на все життя.

Вірю, що ви теж небайдужі до занять фізичною культурою, а тому ваші успіхи не за горами!

Бажаю цікавої та незабутньої подорожі сторінками посібника, що стане для вас справжнім другом.

Відкрийте свої серця на зустріч новим знанням!

У виданні використано матеріали зразків Олімпійського музею в Лозанні (Швейцарія), Міжнародної олімпійської академії, Національного олімпійського комітету Китаю, ВСОК

*Президент
Національного олімпійського
комітету України,
олімпійський чемпіон*

Сергій Бубка

Передмова

Олімпійський спорт — дивовижне явище в історії людства, що має постійний і універсальний характер. Його вершиною є об'єднання спортсменів світу на великому спортивному святі — Олімпійських іграх.

Ігри XXIX Олімпіади відбудуться в Пекіні — столиці Китаю, знаного своєю 5000-літньою історією, де переплелися культура та традиції древності та сучасності. Більше 10 тисяч спортсменів із 202 країн будуть виборювати олімпійські нагороди у 302 видах змагань.

Дана книга розповість про бажання й зусилля Пекінського Організаційного Комітету Ігор XXIX Олімпіади провести "зелені, високотехнологічні та Ігри для людей". Відмітною рисою цих Ігор є об'єднання ідеалів і цінностей олімпійського спорту з історичними традиціями китайського народу.

Читач дізнається про те, що у підготовці унікальних олімпійських спортивних споруд у Китаї брали участь архітектори з усього світу.

Сторінки книги ознайомлять з історичними та культурними пам'ятками стародавнього та сучасного Китаю, мистецтвом каліграфії, мотивами, що надихнули фахівців на створення олімпійських медалей, талісманів та смолоскипа.

Набуті знання можна перевірити, відповівши на запитання, що містяться у рубриці "Перевір себе".

Новою інформацією поділись із друзями і разом обговоріть питання, що вас зацікавлять.

Пам'ятай, що гармонійне поєднання фізичних якостей і тілесної краси, інтелекту та сили духу — невід'ємна частина філософії сучасного олімпізму, яка веде до формування всебічно розвиненої особистості.

*Президент
Олімпійської академії України,
доктор педагогічних наук, професор*

Марія Булатова

Передова

Олімпійський спорт — дивовижна явища в історії людства
поступово і універсальний характер. Нова ера в розвитку
спортивних сил на великому світовому рівні.

Ігри XXIX Олімпіади у Пекіні

Коли?

Ігри XXIX Олімпіади відбуватимуться в Пекіні з 8 до 24 серпня 2008 року. Ігри триватимуть два тижні, їх проведенню передували сім років напруженої підготовки після того, як Міжнародний олімпійський комітет прийняв рішення обрати Пекін столицею Олімпійських ігор. 16 днів святкування та спортивних змагань прикують увагу всього людства.

Церемонія відкриття

Ігри розпочнуться 8 серпня 2008 року о 8.08.08 за місцевим часом. Цікавий збіг обставин — стільки цифр "8"! І не дивно: у китайській культурі це число вважається щасливим і таким, що приносить удачу.

Під час видовищної церемонії відкриття Ігор буде запалено Олімпійський вогонь, який палатиме над стадіоном протягом усіх днів змагань і буде зігрівати серця спортсменів та вболівальників усього світу.

Церемонія закриття відбудеться 24 серпня 2008 року.

У цей незабутній день Олімпійський прапор буде передано представникам Лондона — міста, де відбудуться Ігри наступної Олімпіади 2012 року.

Що?

Офіційні змагання

До програми Олімпійських ігор 2008 року увійшли 35 видів спорту. Незначні зміни відбулися лише у структурі та кількості змагань. Атлети змагатимуться у 302 видах змагань. Новими у програмі стали веломотокрос (BMX), марафонське плавання на дистанцію 10 км для чоловіків і жінок та легкоатлетичний біг з перешкодами на дистанцію 3000 м для жінок.

Де?

Ігри відбудуться у Пекіні — столиці Китайської Народної Республіки, (в китайській мові слово "Пекін" означає "Столиця півночі"). Пекін, який став столицею Китаю у 1264 році, налічує 16 млн. мешканців. Населення Китаю 1,3 млрд. жителів, що становить 1/5 населення всього світу.

Змагання Ігор будуть проходити на 31 спортивному об'єкті: 12 з них — новобудови, 11 — оновлені, 8 — тимчасові, 6 об'єктів розташовані поза межами Пекіна (змагання з кінного спорту відбудуться у Гонконзі, з вітрильного спорту у Цінь Дао, з футболу у Тяньцзіні, Шанхаї та Шень Яні).

**Пекінський Національний стадіон
"ПАШИНЕ ГНІЗДО"**

Ця спортивна арена стане місцем проведення урочистих церемоній відкриття та закриття Ігор XXIX Олімпіади, а також тут відбудуться змагання з легкої атлетики та футболу. Стадіон був спроектований швейцарським архітекторським бюро "Херцог і де Мейрон" у тісній співпраці з китайською групою архітектурного дизайну. Китайський архітектор і митець Ел Вервей був консультантом проекту. На стадіоні може одночасно розміститись 91 тис. глядачів

Як?

Ігри проводяться організаційним комітетом міста-господаря. У Пекіні це BOCOG (скорочення з англійської) — Пекінський організаційний комітет Ігор XXIX Олімпіади. BOCOG прагне організувати і провести "зелені, високотехнологічні Ігри для людей".

"Зелені Ігри"

Спортивну інфраструктуру побудовано з урахуванням критеріїв захисту довкілля.

"High-Tech — Високотехнологічні Ігри"

XXIX Олімпійські ігри стануть зразком впровадження останніх технічних і наукових інновацій, надбань китайської цивілізації та всього людства.

"Ігри для людей"

Ігри XXIX Олімпіади стануть фактором об'єднання народу Китаю та всього людства навколо олімпійських ідей, зразком здійснення культурного обміну між представниками різних націй.

Чому саме Пекін?

Щоб здобути право проведення Олімпійських ігор, місто-претендент повинне відповідати усім критеріям, затвердженим Міжнародним олімпійським комітетом. Відповідними критеріями є спортивна інфраструктура, транспорт, задовільні умови проживання для спортсменів та гостей, заходи із захисту довкілля, бажання місцевої влади і жителів провести Ігри в їхній країні, значний рівень технічного прогресу, відповідна система охорони здоров'я, гарантований рівень безпеки тощо.

Міжнародний олімпійський комітет вважає, що проведення Олімпійських ігор у Китаї, де мешкає 1/5 частина населення всього світу, стане новим поштовхом до зростання соціального та економічного прогресу.

Гасло

"Один світ — одна мрія". Гасло проголошує Олімпійський дух, цінності дружби, прогресу та гармонії між націями. Сьогодні Олімпійські ігри символізують ідеал миру та людяності, думки та прагнення, які поділяють усі. Пекін запрошує всіх відкрити для себе китайську культуру та стати на період проведення Ігор частиною великої китайської родини. Яскравим прикладом є те, що вже під час підготовки до Ігор Олімпіади Китай надав можливість кращим архітекторам світу здійснити свої професійні мрії на ґрунті історичних надбань китайської національної культури при забудові своєї столиці — Нового Пекіну, об'єднавши тим самим технологічні досягнення сучасної цивілізації та багатовікові китайські традиції.

Символи, церемонії та організація Ігор XXIX Олімпіади

Для визначення візуальної ідентичності Пекінських Ігор стилістами було здійснено дослідницький проект: 1985 різноманітних ескізів розглядалося в Олімпійському комітеті Китаю. Дизайнери з графіки, спираючись на китайські традиції, пов'язали їх з останніми новітніми технологічними розробками. Тому пекінські символи ілюструють комбінацію традицій та сучасності.

Емблема

Емблема Ігор XXIX Олімпіади була затверджена Міжнародним олімпійським комітетом у березні 2003 року. Традиційною ознакою Олімпійських емблем є наявність п'яти переплечених різнокольорових кілець, що символізують єднання представників п'яти континентів нашої планети.

Емблема Пекінських Ігор, яка отримала назву "Танцюючий Пекін", поєднує традицію мистецтва китайської печатки, каліграфії та тему спорту. На червоному тлі, характерному для китайської техніки друкарства, зображено силует людини, яка біжить і радіє перемозі. Ця фігура схожа на китайську літеру **jing** 京, що становить частину назви "міста-господаря" (Beijing 北京). Літера **wen** 文, яка означає "лист, текст, мова", є в такому слові як **wenhua**, що означає "культура" 文化.

Мистецтво каліграфії

Символи китайського письма було винайдено 3500 років тому, але й до нині вони залишаються незмінними. Їх використовують в деяких китайських етнічних групах, які розмовляють різними мовами і діалектами.

На відміну від інших письмових систем, символи китайського письма не просто передають вимову звуків, а мають певну семантику. Прикладом є цифра "5". Це зрозуміло всім жителям планети Земля, хоча вони розмовляють різними мовами.

Символи печаток

Піктограми базуються на стародавньому стилі китайської каліграфії. Притаманні їй риси знайшли відображення на печатках, виготовлених з мушлів, кісток тварин або бронзи. Однак вони дещо відрізняються від тих, що використовуються в сучасній каліграфії. Спрощений малюнок допомагає ідентифікувати піктограми.

Майстрові каліграфії, як і художникові або поетові потрібні пензлик, туш, чорнильна підставка й папір. Каліграфія наповнює життя символами

Піктограми

У змаганнях міжнародного рівня, таких як Олімпійські ігри, піктограми є мовою, яку розуміють усі. Вони використовуються для ідентифікації олімпійських видів спорту і допомагають глядачам знайти інформацію про них.

На створення 35 олімпійських піктограм надихнула китайська каліграфія. Кожна з них позначає один з олімпійських видів спорту: кінний спорт, триатлон, баскетбол, академічне веслування, легка атлетика, гандбол, боротьба, плавання, стрільба з лука, веслування на байдарках та каное, настільний теніс, таеквон-до, теніс, художня та спортивна гімнастика, пляжний волейбол, важка атлетика, бадмінтон, веслувальний слалом, хокей, волейбол, дзюдо, водне поло, сучасне п'ятиборство, стрибки у воду, футбол, стрибки на батуті, велоспорт, бейсбол, синхронне плавання, бокс, фехтування, вітрильний спорт, софтбол, стрільба.

Смолоскип

За допомогою смолоскипа олімпійський вогонь доставляють з Олімпії (місця проведення стародавніх Олімпійських ігор) до того міста, де відбудуться Ігри наступної Олімпіади. Для кожних Олімпійських ігор створюють новий смолоскип, який відповідає традиціям країни, що проводить змагання.

Історія смолоскипа Олімпійських ігор у Пекіні розпочалась 26 квітня 2006 року. Смолоскип Пекінської Олімпіади виготовлено з легкого алюмінію і важить він 985 гр. Смолоскип має форму вигнутого сувою висотою 72 см, кінець якого нагадує завиток у вигляді хмарки, що отримав назву "щаслива хмарина". Цей самий мотив використовується й у декорі верхньої його частини. Основний колір червоний, як китайський лак. Руків'я має гумове покриття для того, щоб було зручно його тримати.

Форма смолоскипа, як уже зазначалося, нагадує сувій паперу. Папір є одним із найважливіших винаходів Китаю.

Лі Фінгленг, директор інноваційного дизайнерського центру Леново (один із фінансових партнерів естафети олімпійського вогню), пояснює: "У нас була ідея: сприяти популяризації паперу, винайденого китайцями, який можна використовувати, для запису будь-яких історичних подій. Нині саме з аркушів паперу весь світ дізнається про китайську цивілізацію. Цей план відповідає історичним, культурним і політичним перспективам країни". Дизайн смолоскипа Пекінської Олімпіади висвітлює як китайські звичаї і традиції, так і найновіші наукові винаходи. Особлива технологія дозволяє зробити так, щоб полум'я не гасло ні від вітру, ні від дощу. З метою охорони довкілля у смолоскипі використовують пропан, після згоряння якого виділяються CO₂ і водяна пара, що завдають мінімальної шкоди довкіллю.

Декор смолоскипа

Верхня частина смолоскипа оздоблена візерунками, що нагадують хмаринки. У китайському мистецтві хмара — дуже древня декоративна прикраса. В основному її зображували на будинках, скульптурах, побутовому посуді й меблях. Образ "щасливої хмарини" символізує початок гармонійного існування для всіх.

Папір

Кал Лунь, міністр сільського господарства тогочасної китайської імперії, винайшов папір у II столітті нашої ери. Одного разу він спостерігав за бджолами, які будували свої хатинки, роблячи отвори в бамбуці, розм'якшуючи волокна слиною. Висихаючи, маса ставала твердою.

Техніка виробництва паперу з бамбука, а пізніше з кущів ожини, льону й залишків конопель, слугувала лише китайцям і японцям до XVIII століття. Пізніше вона стала відома на Заході завдяки арабам. В Єгипті папір з'явився приблизно у 900 році. У Китаї книги й картини звичайно зберігалися у сувоях, які намотували на палиці, і коли їх розмотували, то довжина становила кілька метрів. Тексти були написані справа наліво, згори і донизу.

Смооскип: вид зверху нагадує сувій паперу

Червоний "китайський лак"

"Китайський лак" виробляли зі смоли "лакового дерева" (сумах). Сік збирали в маленькі чашечки, розставлені навколо дерева, надріз робився на нижній частині стовбура. Сік ставав набагато темнішим й еластичнішим на повітрі, тому зберігали його у вологому приміщенні, охороняючи від пилу. З часом сік розшаровувався. Верхній шар вважався найкращим, і саме він використовувався як лак.

Лак захищав предмети від води, вібрації, подряпин і зношування. Він символізував свято, ретельність, удачу.

Естафета Олімпійського вогню "Подорож гармонії"

Перед відкриттям Олімпійських ігор Олімпійський вогонь запалюється в Олімпії (Греція) — місті проведення стародавніх Олімпійських ігор — і переноситься тисячами бігунів до Олімпійського стадіону міста-господаря, що символізує добру волю та єдність націй.

Факелоносці обираються містами, через які проходить естафета, міжнародними спортивними федераціями й фінансовими партнерами естафети. Вибір обговорюється на міжнародному рівні з дотриманням таких критеріїв: заслуги, внесок у поширення олімпійського духу й ідеї миру.

Для Ігор у Пекіні вогонь було запалено 24 березня 2008 року. Він подолає 137 тис. км за 130 днів і пройде через 5 континентів. Олімпійський вогонь піднявся навіть на найвищу точку земної кулі — гору Еверест (Гімалаї) на висоту 8 848 м.

Декор підставки під олімпійський смооскип виконано в архітектурному стилі Хан і Танг у вигляді "хмаринок удачі"

Важливий атрибут Олімпійських ігор — чаша, де палає олімпійський вогонь протягом усіх Ігор. Для оформлення використано концепцію "круглого неба та квадратної землі". Стиль чаші є типовим для періоду китайського бронзового віку. 56 "хмаринок удачі", зображених на чаші, несуть побажання благополуччя від 56 етнічних груп, які населяють Китай.

Контейнер для зберігання і транспортування олімпійського вогню зроблено у формі ліхтаря в китайському стилі, його срібне мерехтіння символізує чистоту та святість олімпійського полум'я.

Фенікс — посланець миру

Як правило, ескорт олімпійського вогню мандрує двома літаками: “Зевс” і “Гера”. У першому — представники оргкомітету, які перевозять контейнер з вогнем, у другому — обслуговуючий персонал естафети. Декор літаків, що перевозять олімпійський вогонь, виконано у червоно-жовтих тонах та доповнено символічною фігурою Фенікса — посланця миру, що постав із попелу .

Форма факелоносців

Форма учасників ескорту

До ескорту смолоскипової естафети входять 13 автомобілів та 6 мотоциклів, поліцейський автомобіль та карети швидкої допомоги.

Форма учасників естафети олімпійського вогню

Згідно із вимогами Міжнародного олімпійського комітету у спортивній формі учасників смолоскипової естафети переважає білий колір. На ній зображено олімпійські кільця, емблему Олімпійських ігор, логотип смолоскипової естафети та логотипи її партнерів. Використання комерційних символів на формі заборонено.

Основними елементами спортивної форми ескорту олімпійського вогню Пекінської олімпіади є зображення фенікса та червоний колір, що стверджують концепцію єднання олімпійської ідеї та традицій китайської культури.

Є різні моделі спортивної форми: для бігунів смолоскипової естафети, учасників ескорту, технічного персоналу. Форму розробили з урахуванням різних погодних умов.

Форма обслуговуючого персоналу естафети

Естафета Олімпійського вогню "Подорож гармонії" проходить через 26 країн та 5 континентів.

25 березня		Олімпія	2 квітня		Алмати	6 квітня		Лондон	11 квітня		Буенос-Айрес
30 березня		Афіні	3 квітня		Стамбул	7 квітня		Париж	13 квітня		Дар-ес-Салам
31 березня		Пекин	5 квітня		Санкт-Петербург	9 квітня		Сан-Франциско	14 квітня		Маскат

16 квітня		Ісламабад	21 квітня		Куала-Лумпур	26 квітня		Нагано	29 квітня		Хошимін
17 квітня		Нью-Делі	22 квітня		Джакарта	27 квітня		Сеул	2 травня		Гонконг
19 квітня		Бангкок	24 квітня		Канберра	28 квітня		Пхеньян	3 травня		Макао

Талісмани

П'ять ф'юва (діти, які приносять удачу) обрані офіційними талісманами Пекінських Олімпійських ігор. Ф'юва розфарбовані у кольори олімпійських кілець і символізують популярних тварин Китаю: рибу, панду, тибетську антилопу й ластівку. Один із талісманів скоріше має вигляд олімпійського вогню, ніж тварини. Їхні голови втілюють елементи природи: море, вогонь, землю й небо. Назва кожного талісмана складається з двох складів — Бей-бей, Джинг-джинг, Хуан-хуан, Йінг-йінг і Ні-ні. Перші склади кожного імені утворюють речення: "Ласкаво просимо до Пекіна". Талісмани передають послання миру й дружби. Кожний із них символізує особливе благословення. Таким чином, вони підтримують важливу китайську традицію — нести добрі побажання за допомогою знаків і символів. Наприклад, на Новий рік дітям дарують червоні цукерки і гроші. Китайці також створюють фігурки, щоб запросити удачу й щастя, пишуть добрі побажання з обох боків дверей. Призначення талісманів — запросити кожного взяти участь у святкуванні Олімпійських ігор.

Бей-бей

У традиційному китайському мистецтві риба й вода символізують процвітання. Хвилясті лінії волосся Бей-бея — це стилізовані хвилі, які можна знайти у традиційному китайському живописі. Бей-бей сприяє водним видам спорту й символізує блакитне олімпійське кільце.

Джинг-джинг

Джинг-джинг — це панда, що приносить благословення й щастя. Він знаходиться в оточенні квітів лотоса. Це зображення нав'яне малюнками на порцеляні за часів правління династії Сонг (960 — 1234 р. до н.е.), що відображають розкішний ліс і гармонійні взаємини між людиною та природою. Джинг-джинг символізує чорне олімпійське кільце.

Хуан-хуан

Серед талісманів Хуан-хуан — це старший брат, він втілює олімпійський дух. Дитина-вогонь, символізує олімпійське полум'я й пристрасть у спорті. На голові Хуан-хуана зображено вогонь, як на фресках буддистського храму Данхіанг (провінція Гансу). Хуан-хуан сприяє іграм з м'ячем і символізує червоне олімпійське кільце.

Йінг-йінг

Йінг-йінг — тибетська антилопа — рідкісний вид, що перебуває під захистом і живе на плато Квінхай-Тибет. Йінг-йінг втілює ідею спорту на відкритому повітрі, символізує простір і несе благословення доброго здоров'я. Йінг-йінг символізує жовте олімпійське кільце.

Ні-ні

Запускання зміїв — дуже популярне заняття, особливо серед дітей. Ластівка із золотими крилами — традиційна стилізована форма змія. Ні-ні втілює удачу. Вона сприяє гімнастам і символізує зелене олімпійське кільце.

Бей-бей

Джинг-джинг

Хуан-хуан

Йінг-йінг

Ні-ні

Бей-джинг-хуан-йінг-ні!
Ласкаво просимо до Пекіна!

Медалі

На лицьовому боці медалі, що вручатиметься на Олімпійських іграх у Пекіні, зображення таке саме, як на медалях попередніх Ігор. Його дизайн затверджено Міжнародним олімпійським комітетом.

Ніка, грецька богиня перемоги, зображена на тлі стадіону Панатинаїкос, що знаходиться біля підніжжя Акрополя в Афінах (місце проведення I Олімпійських ігор сучасності 1896 р.).

Зворотний бік медалі прикрито жадеїтовим диском (круглий диск із отвором у центрі, що є стародавнім символом Китаю).

Жадеїт — невід'ємна частина китайської культури, він символізує красу й відмінну якість предмета. Верхня частина медалі оздоблена орнаментом, що нагадує дракона — найдавніший символ Китаю. Колір жадеїту залежить від того, яка медаль: золота, срібна чи бронзова.

Олімпійське селище

Олімпійське селище розташоване на відстані 18 км від центру міста. Його загальна площа 660 м². На його території розташовано 42 будівлі: 20 — дев'ятиповерхових, 22 — шестиповерхових. Одночасно в селищі мешкатимуть 16 000 спортсменів та офіційних осіб. У північній частині олімпійського селища розташовано спортивні споруди для тренування та дозвілля: спортивний зал, плавальний басейн, волейбольні, баскетбольні майданчики, тенісні корти, бігові доріжки тощо. Дві їдальні, центр спортивної інформації, зал засідань голів спортивних делегацій, поліклініка, місце для проведення культурних заходів, теоретичних занять та зборів команд. Окрім головного олімпійського селища будуть функціонувати селища у Цінь Дао для вітрильного спорту, у Гонконзі для кінного спорту та окремо для коневодів, у Пекіні додаткове — для офіційних осіб. Після завершення Олімпійських ігор будинки, де жили олімпійці, будуть передані населенню.

Олімпійські поштові марки

До Ігор XXIX Олімпіади Державне поштове відомство Китаю випустило серію марок. Кожна марка відображає найурочистіші та значущі віхи на шляху Пекіна до Ігор.

13 липня 2001 року — дата, що стала заменною для Китаю. У цей день 112 сесія МОК, яка відбулася у Москві, визначила Пекін місцем проведення Ігор XXIX Олімпіади. Ця подія знайшла своє відображення у марці

3 серпня 2003 року вийшла марка із зображенням офіційної емблеми XXIX Олімпійських ігор

26 червня 2005 року стало датою проголошення офіційного гасла Ігор "Один світ — одна мрія" та появи нової марки

23 червня 2006 року побачила світ марка, яку назвали "танцюючий Пекін". Стилізований китайський ієрогліф, що зображений на ній, передає теплу хвилюючу атмосферу ентузіазму народу Китаю в очікуванні Ігор

Серія марок присвячена олімпійським талісманам

Китайські марки, присвячені Іграм XXIX Олімпіади, — втілення радісного очікування та передчуття грандіозного свята сучасного олімпійського руху

26 січня 2008 року усі філателісти України та прихильники олімпійського руху змогли поповнити свої колекції 4 олімпійськими марками, які спільно з Національним олімпійським комітетом України випустила в обіг дирекція видавництва "Марка України".

На українських олімпійських марках 2008 р., які вийшли накладом у 230 000 екземплярів, зображено 4 види спорту — академічне веслування, стрільба з лука, фехтування та велоспорт

Олімпійські об'єкти

Веломотокрос, велокрос, гірський велосипед

За годину їзди на захід від центру Пекіна розташований відкритий мотодром і закритий велодром — новобудови. Трасу для змагань на гірському велосипеді було створено раніше. На ній уже відбувалися місцеві змагання.

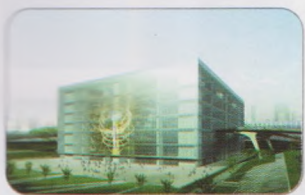
У 2003 році МОК ухвалив рішення внести до програми Олімпійських ігор 2008 року змагання з веломотокросу (BMX). З метою проведення видовищних олімпійських змагань організатори спільно з Міжнародною федерацією велоспорту збудували відкритий трек.

Змагання з веслування на байдарках і каное в олімпійському парку Шуньї

Змагання з одного із найвидовищніших видів спорту будуть проводитись за межами Пекіна — у невеликому (як для Китаю) містечку Шуньї. Перебування в олімпійському водному парку з чудовим краєвидом і свіжим повітрям компенсує півгодинний переїзд. Це одна з 11 олімпійських споруд, що збудована саме до Олімпіади-2008.

"Укасон" — центр олімпійського баскетболу і бейсболу

Змагання з баскетболу і бейсболу відбудуться у культурно-спортивному центрі "Укасон" у Пекіні, будівництво якого було розпочато у березні 2005 року. Загальна площа центру — 350 тис. м². Він містить бейсбольні поля, баскетбольний закритий майданчик, торговельно-розважальний комплекс та зелену зону. Інвестиції у будівництво спортивних споруд цього проекту становили 940 млн. юанів (майже 125 млн. доларів).

Олімпійське стрільбище у Пекіні

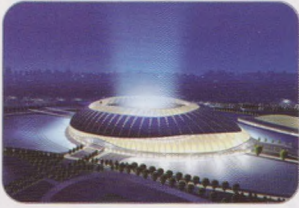
Під керівництвом Державної адміністрації спорту Китаю 28 липня 2007 року відбулося офіційне відкриття першої олімпійської новобудови — це стрільбище у Пекіні. Під час XXIX Олімпійських ігор споруда буде центром проведення 10-ти змагань зі стрільби з лука та гвинтівки. Крім того, Паралімпійські змагання також відбуватимуться на території цього центру.

Олімпійський спортивний центр у Тяньцзіні

Тяньцзінь можна порівняти з Одесою, оскільки це портовий і комерційний центр із населенням 10 млн. осіб.

У цьому місті побудовано олімпійський спортивний центр, на території якого розмістилися стадіон, басейн та міжнародний центр спорту. Він займає 966 тис. м² і не дивно, що для забудови такої території олімпійськими спорудами знадобилось близько 880 млн. доларів.

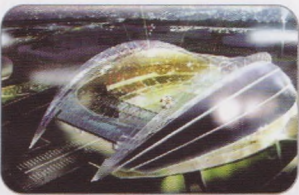
Олімпійський спортивний центр у Цінь Хуань Дао

За п'ять годин їзди від Пекіна знаходиться морський курорт, що межує з портовим містом Цінь Хуань Дао. Крім того, це місто було однією зі старовинних брам Великої Китайської стіни. У Цінь Хуань Дао, як і в інших 5 містах, відбуватимуться змагання з футболу. Після того, як було підтверджено, що місто прийматиме Ігри, розпочалося будівництво спортивного комплексу. На території 168 тис. м² розташовані стадіон, басейн і тренувальне поле. Однак, порівняно з іншими, цей стадіон менший, він вміщує лише 33572 глядачі.

Олімпійський спортивний центр у Шень Яні

Шень Янь, що має населення 7,6 млн. осіб,— це п'яте місто, яке буде приймати Ігри XXIX Олімпіади. Стадіон у Шень Яні побудовано минулого року. Він вміщує 60 тис. глядачів. На ньому відбуватимуться відбіркові матчі олімпійського футбольного турніру. Стадіон розташований на території олімпійського спортивного центру, де також є спортивний зал, басейн, тренувальні поля і тенісний корт.

Проблеми організації та проведення Олімпійських ігор у Пекіні

Пекін було обрано містом-господарем XXIX Олімпійських ігор 13 липня 2001 р. Серед інших претендентів були Осака (Японія), Париж (Франція), Торонто (Канада) і Стамбул (Туреччина). Сім років напруженої підготовки передували прийому 10.500 спортсменів із 205 країн, 20.000 представників засобів масової інформації та 2 млн. глядачів.

Олімпійські ігри не обмежуються тільки періодом проведення спортивних змагань і будівництвом олімпійських споруд. Ігри також впливають на довкілля, на економіку й повсякденне життя людей. Цей вплив спостерігається до, під час і після проведення Ігор.

Довкілля

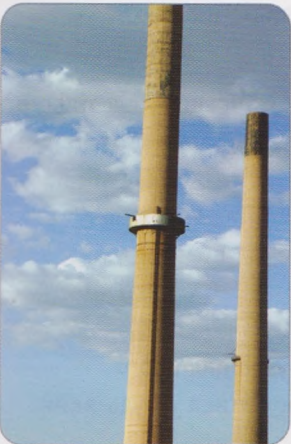
Під час підготовки до проведення Олімпійських ігор Китай зіткнувся зі значними проблемами охорони довкілля. Серед основних можна виділити:

Проблему водних ресурсів. Стрімка урбанізація, зростання економіки, будівництво фабрик та заводів, унаслідок цього — забруднення річок відходами виробництва, що призвело до зниження якості та кількості чистої води у Китаї.

Проблему чистоти повітря. Якість повітря є проблемою, пов'язаною зі шкідливими викидами виробничих підприємств (вугільної, металургійної, хімічної промисловості тощо), а також — інтенсивністю дорожнього руху.

Проблему зміни ландшафту. Будівництво хмарочосів, торговельних та розважальних центрів, доріг та мостів, вирубування великих площ лісу для забезпечення паливом промисловості, збільшення площі сільськогосподарських угідь призвело до екологічних змін. Як наслідок — пустеля Гобі повільно наближається до Пекіна, через що місто страждає від піщаних бур. Розробка спортивної інфраструктури, мережі транспорту та спорудження Олімпійського селища також потребувала радикальних змін ландшафту.

Проблему споживаної енергії. З 2005 року розробка відновлювальних джерел енергії стала національним пріоритетом. Уряд Китаю заявив про свій намір подвоїти частку енергії, що виробляється за допомогою відновлювальних джерел (вітер, сонячна енергія, гідроелектроенергія, біопаливо тощо).

Економічний аспект

Місто-господар проведення Олімпійських ігор повинне інвестувати величезні суми для побудови необхідних об'єктів та розбудови міста — понад 31 мільярд доларів США. Однак, Ігри також несуть і значні економічні вигоди. Під час проведення Ігор кількість туристів значно зростає. Це веде до встановлення нових міжнародних зв'язків, розширення інфраструктури міста (нові дороги, готелі, спортивні споруди, торговельні центри), створення нових робочих місць для обслуговування туристів (житло, харчування, транспорт, дозвілля, сувеніри тощо).

Соціальний аспект

Організація Олімпійських ігор — грандіозний проект, до якого китайський народ ставиться з великим ентузіазмом. Проведення Ігор має беззаперечне суспільне значення, що виявляється у наступних аспектах:

Суспільний підйом. Зацікавленість громадян Китаю можна побачити передовсім у тому, які інвестиції вони роблять у нерухомість та в акції, а також у збільшенні купівлі товарів широкого вжитку. Ігри також надають можливість Китаю розвивати взаємовигідну співпрацю з іншими країнами.

Доступ до спорту. Олімпійські ігри прискорюють зміни у китайському суспільстві та спорті, які почалися кілька років тому. З 1992 року Китай потрапив до четвірки провідних спортивних країн. У 2004 році на Олімпійських іграх в Афінах він посів друге місце з 32 золотими медалями (першими були представники США, які вибороли 36 медалей). У 2008 р., цілком ймовірно, що команда Китаю стане лідером Олімпійських ігор. Попередні Ігри засвідчили, що країна-організатор зазвичай виборює більше медалей, ніж очікується. Підтримуючи спорт вищих досягнень, уряд заохочує населення займатися спортом і будує для цього відповідні об'єкти на вулицях столиці, де люди можуть тренуватися у будь-який час, самостійно і повністю безкоштовно.

Освітня діяльність. Для того, щоб зробити внесок у багатовікові олімпійські традиції, організаційний комітет Олімпійських ігор вирішив започаткувати спеціальну освітню програму на засадах фундаментальних принципів. Із метою підняття рівня усвідомлення олімпійських ідеалів серед молодих людей і громадськості до програми було залучено понад 400 млн. юнаків та дівчат із 500 000 шкіл Китаю.

Незалежність засобів масової інформації. Міжнародний олімпійський комітет вимагає, щоб міжнародна преса могла вільно висвітлювати події на Олімпійських іграх. Відповідно до цього, Пекін прийняв нові правила, що дозволяють іноземним журналістам, акредитованим на Олімпійських іграх, відвідати Китай без урядової санкції та висвітлювати всі події Олімпійських ігор. Ці правила безпрецедентні для Китаю, але вони тимчасові й дійсні тільки із січня 2007 року до 17 жовтня 2008 року. Правила не стосуються китайських журналістів, представників масмедіа Тайваню і Гонконгу.

Позиціювання Ігор у Пекіні як "зелених ігор" є пріоритетом для Міжнародного олімпійського комітету. Якість повітря і води та чинники, що можуть впливати на здоров'я спортсменів, є ключовими питаннями. Для того, щоб прийняти Ігри, китайському урядові довелося вжити заходів щодо захисту природи. Метою їх є скорочення екологічного забруднення, викликаного швидким індустриальним ростом, що відбувався протягом 30 років: 17 з 25 найзабрудненіших міст у світі знаходяться в Китаї!

До того ж приїзд 2 мільйонів глядачів є причиною додаткового забруднення й енергоспоживання (польоти літаків, подорожі на автомобілях, використання пластмаси, мазуту тощо). Тому необхідно розглядати шляхи зменшення або навіть уникнення наслідків цих дій.

Деякі запобіжні заходи вже мають місце у Китаї:

- ✓ розроблено програму використання вторинної сировини;
- ✓ заплановано проведення 40—50 % олімпійських змагань в екологічно чистих місцях;
- ✓ організовано спеціальні мережі міського транспорту (наприклад, транспортні розв'язки, нові гілки метрополітену);
- ✓ створено екологічні довідники для школярів, проводяться конкурси малюнків на теми охорони природи;
- ✓ створено 2000 природних заповідників;
- ✓ розроблено національну програму відновлювання джерел енергії; у 2008 році Китай планує інвестувати понад 10 мільярдів доларів у виробництво вітряної і сонячної енергії, гідроелектростанції та біопаливо.

Під час організації та проведення Олімпійських ігор виникає низка проблем, але важливо максимізувати позитивний вплив та звести до мінімуму негативний.

**Китайська
Народна
Республіка**

Населення

Історія китайської імперії налічує кілька тисяч років: 24 династії змінювали одна одну аж до 1911 року. У 1912 році імперський період дійшов кінця і тоді народилася Республіка Китай. У 1949 році на чолі з комуністом Мао Дзе Дуном було створено Китайську народну республіку. У 1978 році лідер держави Ден Сяо Пін розпочав великі реформи в Китаї, підпорядкувавши капіталістичні форми ведення господарства реалізації комуністичних ідей. Сьогодні політично Китай є комуністичним, а економічно — капіталістичним.

Китай — це країна з найчисельнішим населенням у світі, де проживає 1,3 мільярда мешканців, які розподіляються на 56 етнічних груп. Етнічні групи мають свою мову, свою політику, економіку, культуру та релігійну історію. Більшість населення, (майже 92 %) належить до етнічної групи Хан.

Населення розподілене нерівномірно в різних регіонах. У сільській місцевості на плато в Тибеті щільність населення дуже низька (1,8 мешканців на 1 км²), а у великих містах, таких як Пекін, становить близько 2200 мешканців на 1 км².

Щоб обмежити зростання населення у Китаї, 1979 року було ухвалено закон про народження тільки однієї дитини в сім'ї. Цей закон не дозволяє сім'ям, які живуть у містах, мати більше однієї дитини. Сільським сім'ям дозволяється мати другу дитину за умови, що перша дитина — дівчинка (народження хлопчиків дає змогу продовжити сімейну лінію).

Спорт і фізична активність

Спорт у Китаї активно розвивався задовго до Олімпійських ігор Стародавньої Греції. Такими фізичними вправами як стрільба з лука, поло, бойовими мистецтвами, перегонами на човнах-драконах, запуском повітряного змія, танцями лева займаються тисячі років.

Під час правління Мао Цзе Дуна спорту надавалася значна підтримка з метою розвитку духу колективізму. Це видно з таких гасел: "Здоров'я населення — це хороша справа як для окремих людей, так і для націй", "Світ прагне миру, а людина — фізичних вправ", "Розвивайте спорт, щоб зміцнити конституцію людини".

Китайці займаються спортом із дитинства, знаючи про його користь для здоров'я як фізичного, так і розумового. У школах заняття починаються із зарядки. Парки переповнені людьми похилого віку, які займаються різними спортивними вправами.

У традиційних китайських видах спорту рівновага між тілом і розумом підтримується завдяки техніці дихання. Ті, хто займається, зосереджують увагу на енергії, що циркулює в організмі. Так звана "гімнастика для здоров'я" та бойові мистецтва (У-шу) існують в Китаї з другого тисячоліття до н.е.

Вправи (тайджикван) складаються з рухів на розтягнення, систематизованих у певному порядку й отриманих у спадок від бойових традиційних прийомів (кроки убік, нанесення ударів, блокування тощо).

Кунг-Фу вміщує всі китайські бойові мистецтва й означає "відпрацювання спритності й техніки". У центральній частині Китаю у місті Шао-Лінь існує багато шкіл бойових мистецтв, які об'єднують єдиноборство й уроки з удосконалення зосередженості й розумової сили.

Спорт вищих досягнень

Китай брав участь в Олімпійських іграх з 1932 до 1948 року. Після тривалого періоду відсутності команд КНР на олімпійській арені, вона знову стала брати участь в Олімпійських іграх, починаючи з 1984 року в Лос-Анжелесі. У 2004 році в Афінах збірна команда КНР завоювала 63 медалі, з них 32 золотих (з гімнастики, плавання, стрибків у воду, бадмінтону, настільного тенісу тощо), поступившись за кількістю золотих медалей тільки збірній США.

Ігри ХХІХ Олімпіади можуть стати поворотними в історії сучасного олімпійського руху, оскільки вперше їх переможцем в неофіційному командному заліку може стати збірна, що представляє Азійський континент, а саме збірна Китаю.

Вірування і традиції

Основні філософські і релігійні традиції Китаю

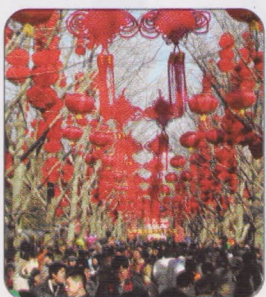
Конфуціанство ґрунтується на вченні Конфуція (551—479 р. до н.е.). Доктрина Конфуція відіграла важливу роль в імператорському Китаї. Згідно із вченням, імператор перебуває на чолі ієрархічної піраміди, як місток між раєм і землею. Таке розуміння соціальної піраміди побудови суспільства дало змогу виховати високий рівень поваги до влади у Китаї.

Таоїзм виник у період правління династії Хан; основою є положення Лао Цю (сучасник Конфуція). У кнзі "Шлях і чесноти" він описує гармонію у світі, що ґрунтується на внутрішній рівновазі особи.

Буддизм — релігія, започаткована в Індії у VI ст. до н.е. і ґрунтується на вченні Будди, що дійшло до Китаю у I ст. н.е. У Китаї — це, передусім, релігія мертвих, оскільки буддистські монахи переважно цікавилися поховальними і поминальними обрядами.

Міфи і символи

Повсякденне життя китайців сповнене символів, що ґрунтуються на вікових традиціях, літературних творах. Вони включають елементи різних світів: тварин (сфінкс, мавпа, дракон), рослин (жасмин, лотос), мінералів (жадеїт). 5 елементів (вода, вогонь, повітря, земля, мінерали) є важливими для китайців, оскільки сповнені певного символізму.

Традиційні свята

У Китаї протягом року відбуваються різні фестивалі. Вони починаються першого дня першого місячного циклу кожного року (у 2008 році — 7 лютого) — Весняним фестивалем (свято Нового року).

Далі відбувається Фестиваль ліхтарів, який святкують через 15 днів після Нового року. Він присвячений першому у Новому році повному місяцю.

Навесні після фестивалю Дракона (чи свята драконових човнів) відбувається фестиваль Померлих, який присвячений поетові Кю Ян (IV ст. до н.е.).

Восени проводять фестиваль середини осені — свято урожаю.

1 жовтня — річниця створення КНР (1949 р.), у цей день тисячі людей беруть участь у процесії, що рухається вулицями Пекіна. Феєрверки спалахують над усіма великими містами на честь національного свята.

Гороскоп

Кожний рік у китайському гороскопі пов'язаний з певною твариною. Наприклад, 2008 рік — це рік пацюка.

Залежно від року народження, кожній людині притаманний один із 12 знаків: пацюк, бик, тигр, кролик, дракон, змія, кінь, вівця, мавпа, півень, собака та кабан.

Пацюк

Бик

Тигр

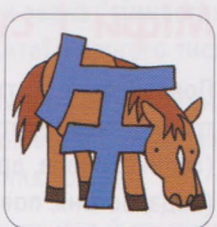
Кролик

Дракон

Змія

Кінь

Вівця

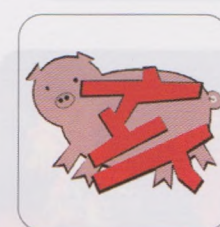
Мавпа

Півень

Собака

Кабан

分湖堤倦

月初晴

托之易安

今三辛矣

自乙亥上

迺樂

Мова і письмо

У Китаї говорять приблизно 200 мовами. Офіційною є — мандарин (нею переважно говорить 92 % населення).

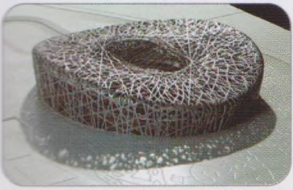
Деякі з цих мов мають однаковий правопис, що ґрунтується на ідеофонографічній системі: кожне поняття — це знак, який позначає об'єкт і має певне значення.

Поєднання двох чи більше понять може позначати щось інше. Наприклад, поєднання поняття людини і дерева означає відпочинок або людину, яка відпочиває під деревом.

Поняття створювалися віками. Вони змінювалися, ускладнювалися, хоча деякі спрощувалися, особливо за комуністичного режиму під час спроб пропагувати грамотність. Такі спрощені поняття і донині використовуються у Китаї.

Прислів'я

Прислів'я відіграють важливу роль у китайській культурі. Їх використовують постійно, щоб яскравіше висловити свою думку. Наприклад, "Дивитись на завітчане поле мимоходом" означає розглядати питання поверхово, а прислів'я "Тигри не народжують щенят" означає, що подібне народжує подібне.

Назви

У Китаї зазвичай дають символічні імена людям чи назви місцям. Наприклад, коли проекти Олімпійського стадіону компанії "Херцог і де Мейрон" були запропоновані ВСОСГ, один із членів ВСОСГ назвав його "Пташиним гніздом", тому що будівля нагадує переплетені гілочки. Ця назва, позитивна за значенням, означає як дорогу страву, так і гармонійний витвір природи. Пізніше вона стала офіційною.

Ден Сяо Пін про китайські реформи: "Важливо не те, якого кольору кішка, а те, чи ловить вона мишей."

Китайська кухня

Замість традиційного запитання: "Як поживаєте?", китайці запитують: "Як ви сьогодні поїли?". Це вітання, що поступово зникає, відображає боязнь голоду, що сформувалася у жінок Китаю за довгі роки у результаті повеней і посух.

Китайська кухня різноманітна, кожна провінція має свої особливості. На півдні країни, де багато рисових полів, головним компонентом страв є рис. На півночі частіше зустрічаються страви з локшини, тому що тут вирощують зернові культури та кукурудзу.

На півночі, наприклад, їдять м'ясо собак узимку, оскільки вважається, що воно сприяє збереженню тепла. А локшина сприяє, на думку багатьох, довголіттю.

Жителі Пекіна щодня їдять суп з локшиною або локшину, підсмажену з овочами, яйцями, м'ясом чи морепродуктами. Їдять швидко, без особливих церемоній. Під час великих свят подають місцевий делікатес — "качку по-пекінськи".

Під час традиційних свят, що проходять у колі родини, подають страви, які мають певне значення. Пельмені готують на китайський новий рік (весняне свято) в останній день "старого" року до 12 годин вечора, а їдять із 12 до 1 години у новорічну ніч. Пельмені символізують єднання родини, радість зустрічі й частя, а також удачу й надію на краще. У новорічну ніч їдять також і рисовий пиріг, китайська назва якого означає побажання кращого життя надалі.

Китайське меню передбачає наявність страв, різних за кольорами і смаками, щоб створити збалансовану гармонію. Часто страви прикрашають, щоб їжа приносила задоволення.

Традиційно китайці їдять паличками. Дослідження свідчать, що палички для їжі, які в Китаї називають куайцзи, з'явилися в епоху династії Шан (близько 3 тисяч років тому). Говорять, що придумав їх легендарний пращур Юй, коли хотів дістати гаряче м'ясо з казана.

Куайцзи мають квадратну форму, щоб не скочувалися зі столу. Їхня довжина приблизно 25 см. Палички виготовляють з дерева, металу, пластмаси, кістки. У Китаї поширені вейшен куайцзи — одноразові дерев'яні палички, перед уживанням їх потрібно потерти одна об одну, щоб не було скабок.

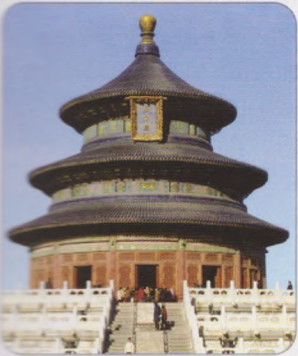
Історично-культурні споруди Китаю

Велика Китайська Стіна

Велика Китайська Стіна — єдиний витвір людських рук, який можна чітко побачити з Місяця. Це символ китайської нації. Висота її коливається від 3 до 8 метрів, висота башт сягає 12 м, а загальна довжина її — 6300 км. Велика Стіна, наче гігантський дракон, в'ється гірськими хребтами, вершинами та перевалами. Вона ніколи не була кордоном, а захищала Китай від варварів, які кочували ззовні. Бадалін, розташований за 80 км від Пекіна, ділянка, що найкраще збереглась, — найпопулярніше місце для туристів.

Храм неба Тянь Тань

На півдні Пекіна на околиці старого "Китайського міста" розташований парк Тянь Тань (Храма неба). Його спорудили у 1420 році. Це найбільший релігійний комплекс Китаю. У Храмі неба в день зимового сонцестояння імператори династій Мін та Цин приносили дари Небу та молились про добрий урожай.

Саме тут знаходиться знаменита Стіна відбитого звуку, від якої відлунюють звуки, вимовлені пошепки, по всьому її периметру, що становить 64 м.

Одна з храмових споруд "Вітвар неба" — триступінчаста тераса з білого мармуру. Три яруси символізують три стихії: небесну, земну і людську. Друга споруда Хуанцюньюй (Зала небесного небосхилу), заввишки 20 м, має восьмикутну форму. Вона оточена створеною людськими руками "стіною місяця". Третя споруда — зала Ціняньдань (Зала жнивних молитв) — це кругла споруда заввишки 27 м з триярусною покрівлею. Темно-синя глазурована черепиця покрівлі, мистецька робота по дереву і гідний подиву інтер'єр роблять його найпривабливішою пам'яткою для туристів. Увесь павільйон з його оздобленням, багату традиційною символікою є однією з головних пам'яток архітектури Китаю.

Площа Небесного спокою Тяньаньмень

Площа займає 400 тис. м² і є найбільшою у світі. Вона була свідком багатьох історичних подій. Тут виголошували імператорські укази. Таких розмірів Тяньаньмень набула після 1949 року, а до 10-ї річниці КНР на ній були споруджені величні державні споруди: Великий народний палац, Музей історії та революції. У центрі площі височить 38-метровий Пам'ятник народним героям. У південній її частині з 1977 року функціонує Мавзолей Мао Цзе Дуна.

Підземне місто

Під Пекіном розташоване ціле підземне місто — мережа бомбосховищ, що використовуються сьогодні як склади, заводи, магазини, ресторани, готелі, театри і лікарні. Подорож підземними пам'ятками міста пропонує увазі туристів тунелі довжиною 270 м 4,8 та 15 м нижче рівня моря. У підземному комплексі тільки під районом Цяньмень існує 90 входів, вони зазвичай замасковані в магазинах. У підземному місті розташовані 12 ресторанів та близько 100 підземних готелів. Лінія пекінського метро, що проходить на глибині 15—20 м і є основним входом у систему бомбосховищ. Пекінське метро славиться низьким рівнем злочинності, чистотою та великою кількістю мармуру. Воно має назву "Підземний Дракон". Метро — дешевий вид транспорту (0,4 юаня за поїздку) і працює з 5:30 до 22:30. Поїздка у метро — гарна нагода познайомитися з Пекіном.

Парк Бей Хай

Бей Хай розташований на південний захід від Забороненого Міста, раніше він був майданчиком для ігор китайських імператорів. Половину площі парку (загальна площа — 68 га) займає озеро. Парк знаменитий завдяки Палацу Кублай-хана. Задовго до Забороненого Міста тут був імператорський центр Пекіна. Все що залишилось від ханського подвір'я — великий жбан із зеленого жадеїту, де зберігалось вино. Він стоїть у Круглому Місті поряд із південним входом. Сьогодні Бей Хай — це один із кращих прикладів класичного китайського саду. На жадеїтовому острові в південній частині озера на 36 м піднімається Біла Дагоба (ступа), збудована на честь візиту Далай-лами у 1651 році. Човном можна добратися до північно-західної частини озера. Тут знаходиться варта уваги мозаїка Дев'яти Драконів (заввишки 5 м, завдовжки 27 м). У східній частині парку розташовано багато "Садів у середині саду". Це улюблене місце відпочинку китайців.

Гугун (Заборонене Місто)

Пурпурове або Заборонене Місто оточене ровом. За його стінами (довжина 3,6 км) знаходиться Імператорський палац, який був побудований у 1406—1420 роках. Сьогодні це музей.

До комплексу палацу входить понад 9000 приміщень, його загальна площа — близько 100 га. До архітектурного ансамблю входять ворота, зали для аудієнцій та житлові приміщення. Жовті черепичні покрівлі споруд піднімаються над червоними глинобитними стінами міста.

Будівлі міста підпорядковані єдиному стилю. Як правило, вони одноповерхові, з легкими дерев'яними стінами, і їхні масивні покрівлі з витончено піднятими догори карнизами підтримуються складними системами балок і кронштейнів, що спираються на дерев'яні колони. Будівлі такого типу мають велику перевагу: вони практично не руйнуються під час землетрусів.

У старому Пекіні традиційні будинки, зазвичай, мають внутрішній двір. Вони майже всі одноповерхові і не можуть бути вищі за Імператорський палац. Місто і будинки в ньому відповідають національній філософії фен-шуй, яка ґрунтується на гармонії Космосу та Землі.

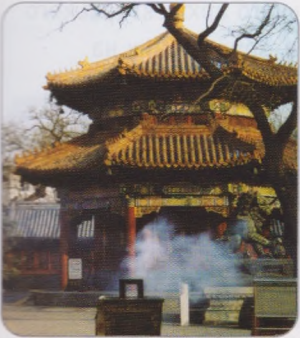

Тринадцять могил династії Мін

Тринадцять гробниць імператорів династії Мін розташовані приблизно за 50 км на північ від Пекіна. Їх будівництво розпочалося у 1409 р. Загальна площа становить 40 км². Із трьох боків це місце оточене горами Хуанту Шань, що нагадують ширму, а четверта, південна сторона, переходить у пекінську рівнину. На виході на пекінську рівнину височать дві гори — Лу Шань та Ху Шань, що захищають головні ворота могили, ніби воїни. Для туристів відкрито дві усипальниці: Чан Лін та Дин Лін. В усипальниці Чан Лін поховано імператора Чен Цзу (Джу Ді). Чан Лін — найстаріша та найбільша зі зведених гробниць. Обабіч сторін широкої дороги, що починається біля пам'ятника імператору Чен Цзу, встановлено великі кам'яні скульптури священних тварин і людей. В усипальниці Дин Лін поховано імператора Чжу Цзюнь. Це єдина гробниця, що повністю збереглась, розкопки її тривали з 1956 до 1958 року.

Палац Лами

Палац Лами має три красиво оздоблені арочні проходи та п'ять залів, що розташовані один над одним. Там знаходяться молільні колеса, що обертаються, оздоблені різнокольоровими кахлями, скульптурами левів, тантричними фігурами, які оформлені у різних стилях: монгольському, маньчжурському, тибетському та китайському. Палац Лами — найтипівіша споруда буддистської культури.

Барабанна башта

Барабанну башту спорудили 1272 року і вона стала центром старої монгольської столиці Даду. Спочатку її спорудили з дерева, та вона була знищена вогнем, відбудували її у 1420 році. Протягом тривалого часу її декілька разів руйнували і знову відновлювали. Перед тим, хто відважиться піднятися на вершину башти, відкривається чудовий краєвид на дахи пекінських будинків.

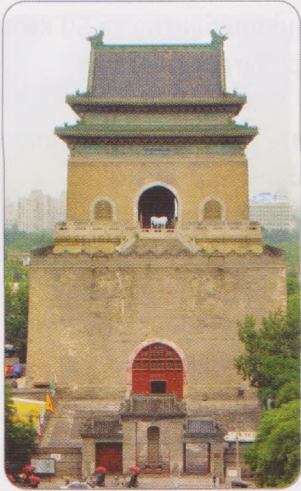
Під час правління династії Мін боек барабанів робили відлік годин доби. Барабанна башта слугувала виміром часу для всього міста. Вона була обладнана 4 бронзовими клепсидрами (водяний годинник), створеними за династії Сонг. Між ними був встановлений великий бронзовий гонг, який за допомогою механічних пристроїв з'єднувався з водяним годинником та звучав кожні 15 хвилин. З часом клепсидри замінили. На сьогодні з 25 барабанів зберігся лише один — найбільший. Всі інші — копії.

Після реконструкції у 1980 році башта була відкрита для відвідування туристів.

Дзвіниця

За Барабанною баштою височіє дзвіниця, споруджена з сірого каменю. Верхня частина її оздоблена рядом карнизів. Як і Барабанна башта, вона була споруджена у 1272 році та реконструйована у 1420 році. Після пожежі у XVIII столітті, вона була повністю відбудована у 1745 році, її висота — 47,9 м. Встановлений на ній дзвін вважається найбільшим у Китаї. Він у хорошому стані, але на жаль, більше не дзвонить.

Починаючи з 80-х років XX ст. виникла потреба реконструкції китайських міст через різке збільшення населення. Ці зміни найбільше торкнулись Пекіна, Кантуна та Шанхаю. Новий Пекін став унікальною архітектурною столицею: Новий театр опери та балету за проектом французького архітектора Поля Андре, штаб-квартира Китайського національного телебачення (CCTV) за проектом голландського архітектора Рема Кулхааса, аеропорт за проектом англійця Нормана Тостера створено за новітніми технологіями, він об'єднує сучасність із китайськими традиціями. Новий термінал формою та кольором нагадує стародавнього дракона — символ могутності Китаю. Національний олімпійський стадіон "Пташине гніздо" створено за проектом швейцарського архітекторського бюро "Херцог і де Мейрон". Їх надихнули сюжети малюнків, зображених на стародавніх вазах династії Сонг. Плавальний центр (Водяний куб) схожий на традиційний китайський будиночок: має квадратну форму і нагадує молекулу води.

Національний центр мистецтв

Національний центр мистецтв більше відомий як Національний великий театр ("Яйце"), або Оперний театр Пекіна. Його спорудили за проектом французького архітектора Поля Андре. Центр має форму еліпса. Він споруджений з титану та скла. Театр оточено штучним водоймищем. Він вміщує 6500 глядачів, а площа його трьох залів становить 200 тис. м². Його будівництво розпочалося у грудні 2001 року, а вже у грудні 2007 року відбувся перший концерт.

Театр розташований на захід від площі Тяньаньмень та Великої зали народів, поблизу від Забороненого міста. Своїм футуристичним дизайном він не суперечить традиційній китайській архітектурі. Поль Андре, який високо цінував стародавню традиційну китайську архітектуру, вважав, що Пекін має право і на сучасну архітектуру, оскільки це великий мегаполіс і столиця. Його великі відкриті площі вдало доповнюють червоні стіни античних споруд і м'яко вписується в довкілля

У центрі розташовані три великі концертні зали: оперний, музичний і театральний.

Загальний кошторис будівництва становив 3,2 млрд. у національній валюті. Китайський уряд вважав будівництво театру неприбутковим проектом.

Традиційна китайська опера

Традиційна китайська опера об'єднує різні види театрального мистецтва. Характерними елементами опери є спів (виконання арій), речитатив (мелодійні монологи або діалоги), гра (рухові дії з елементами танцю) і бій (прийоми рукопашного бою й акробатики). Театральна вистава складається з літературного тексту, музики, живопису й акторської майстерності, досягаючи повної гармонії. Традиційне китайське театральне мистецтво налічує понад 300 видів опери. До загальнонаціональних видів належать цзин цзюй (пекінська опера), пін цзюй (її підґрунтя є хебейська опера), юе цзюй (шаолінська опера), юй цзюй (хенаньська опера). Найвідомішою з них є пекінська опера.

Назва пекінської опери "цзин цзюй" перекладається як "столична опера". Цей вид музичного театрального мистецтва виник 200 років тому за часів династії Цин у Пекіні. Вона поєднує в собі елементи драми, співу, музики, танцю, акробатики й бойових мистецтв. Персонажі опери розподіляються за чотирма основними ампула: "шен" (чоловічі ролі), "даніна" (жіночі ролі), "цзин" (сильні, грубі або небезпечні персонажі) і "чоу" (чоловіки-коміки). Вокальні партії насичені й різноманітні, причому в процесі розвитку опери виникли різні школи вокалу. У грі та рукопашних боях кожен із персонажів використовує різноманітні прийоми, запозичені з життя, адаптовані акторами, вони відтворюють гіперболізовані або символічні умовні рухи. На сцені, яка майже позбавлена декорацій або реквізиту, актор своїми рухами дає глядачам зрозуміти, що персонаж, наприклад, відкриває двері, піднімається сходами, пливе у човні, підіймається на гору тощо. Спектакль пекінської опери супроводжує оркестр, що складається головним чином з ху цинь (двострунних скрипок), гонгів і барабанів. Під час спектаклю на сцені часом лунає дзвінкий спів, чується повний гумору діалог, або виконуються запаморочливі акробатичні трюки, що в цілому справляє незабутнє враження.

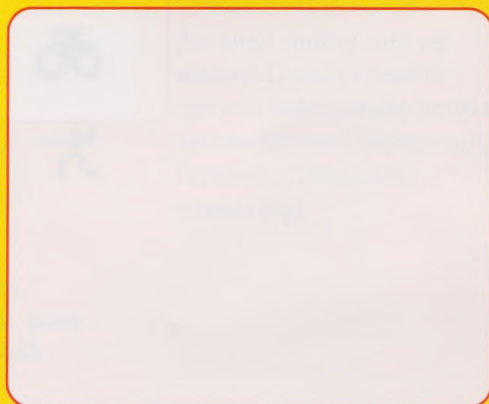
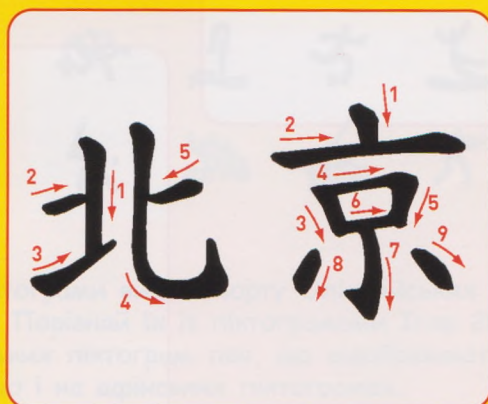
Перевір себе

Емблема

Емблема Ігор XXIX Олімпіади у Пекіні, що має назву "Танцюючий Пекін", поєднує традицію китайської печатки, мистецтво каліграфії й тему спорту. На червоному тлі, характерному для китайської техніки друкарства, зображено силует людини, яка біжить і радіє перемозі. Ця фігура схожа на китайську букву jīng 京, що означає частину слова "місто-господар" (Beijing). Буква běi 北, що означає "лист, текст, мова", трапляється в такому слові як wénhua, та означає "культура".

1. Перевір свої вміння у мистецтві каліграфії та намалюй ці два ієрогліфи.

2. Опиши, що зображено на емблемі Ігор Олімпіади 2008 року в Пекіні.

3. Знайди спільні елементи у намальованих ієрогліфах та емблемі Ігор Олімпіади 2008 року.

Піктограми

Піктограма — стилізований малюнок, мова, зрозуміла для всіх.

1. Намалюй піктограми, які позначають три твої улюблені види спорту.

2. На малюнку зображено піктограми видів спорту Олімпійських ігор 2008 року в Пекіні. Знайди піктограми зазначених видів спорту:

- ✓ фехтування
- ✓ волейбол
- ✓ акробатика
- ✓ сучасне п'ятиборство
- ✓ важка атлетика
- ✓ велоспорт
- ✓ плавання
- ✓ бейсбол
- ✓ дзюдо
- ✓ баскетбол

Піктограми Олімпійських ігор у Пекіні базуються на древньому стилі китайської каліграфії. Кожна з 35 олімпійських піктограм позначає одну з олімпійських спортивних дисциплін.

У класі проведіть круглий стіл "Знайомимось із видами спорту".

Які види спорту тобі не відомі? Спробуй знайти про них інформацію (через засоби масової інформації, Інтернет, спеціальну літературу).

3. Нижче зображено піктограми видів спорту Олімпійських ігор 2004 року в Афінах. Порівняй їх із піктограмами Ігор 2008 року. Знайди серед пекінських піктограм такі, що відображають той самий вид спорту, що і на афінських піктограмах.

В основу створення піктограм покладено зображення на давньогрецьких вазах.

4. Який предмет, на твою думку, надихнув на створення піктограм Олімпіади 2000 року у Сіднеї?

5. Назви види спорту, представлені на піктограмах Олімпійських ігор в Афінах та Сіднеї.

Естафета Олімпійського вогню

Перед відкриттям Олімпійських ігор Олімпійський вогонь запалюється в Олімпії (Греція), і переноситься тисячами бігунів до Олімпійського стадіону міста-господаря. На шляху до стадіону вогонь не повинен згасати. В цьому році Олімпійський вогонь пройде через 56 країн на 5 континентах.

1. Простеж шлях олімпійського вогню від Олімпії до Пекіна.
Проти назви кожного міста вкажи країну, де воно знаходиться.

1 Олімпія — країна: .....

2 Пекін — країна: .....

3 Санкт-Петербург — країна: .....

4 Париж — країна: .....

5 Сан-Франциско — країна: .....

6 Буенос-Айрес — країна: .....

7 Дар ес Салам — країна: .....

8 Ісламабад — країна: .....

9 Бомбей — країна: .....

10 Бангкок — країна: .....

11 Канберра — країна: .....

12 Нагано — країна: .....

13 ... і ще більше 110 міст Китаю!

За допомогою смолоскипа Олімпійський вогонь доставляють з Олімпії до міста проведення Ігор чергової Олімпіади. До кожних Олімпійських ігор створюється новий смолоскип, який відповідає культурі країни, що проводить змагання.

2. Перед тобою олімпійський смолоскип 2008 року. Уважно розглянь його. Вивчи і запиши форму, яку він має, кольори та матеріал, з якого виготовлений.

Форма
Кольори
Матеріал

Оздоблення олімпійського смолоскипа зроблено на основі китайських традицій. Китай — батьківщина багатьох винаходів. Поміркуй, який винахід китайського народу має відношення до смолоскипа. Познач його у потрібній клітинці знаком (✓).

- Компас   Папір   Порох

3. Намалюй мотив, зображений на смолоскипі.

Яку форму має олімпійський смолоскип? Намалюй його.

Талісмани

П'ять ф'юва (діти, які приносять удачу) обрані офіційними талісманами Пекінської Олімпіади. Ф'юва розфарбовані у кольори олімпійських кілець і символізують популярних тварин Китаю: рибу, панду, тибетську антилопу й ластівку. Назва кожного талісмана складається з двох складів — бей-бей, джинг-джинг, хуан-хуан, йінг-йінг і ні-ні.

1. Уважно розглянь олімпійські талісмани-2008. Згадай їхні імена та запиши перші склади.

___ / ___ / ___ / ___ / ___

Що означає ця фраза? Спробуй прочитати її вголос.

Запиши її рідною мовою.

2. Поеднай лініями ім'я талісмана зі словом, що означає тваринку або інший об'єкт, котрий надихнув на його створення:

Бей-бей

Джинг-джинг

Хуан-хуан

Йінг-йінг

Ні-ні

Антилопа

Риба

Панда

Ластівка

Вогонь

Дракон

3. Яку тварину ти обрав би для талісмана?

Що тобі в ній подобається?

Blank writing lines for the answer to question 3.

Напиши привітання олімпійцям, яке міг би передати їм твій талісман.

Blank writing lines for the answer to question 3.

Намалюй свій варіант талісмана і дай йому ім'я.

Large drawing area with a grid background and a faint illustration of a bear's head on the right side.

Олімпійські медалі

1. Уважно розглянь медаль Олімпійських ігор-2008 з обох боків. Опиши, якими символами оздоблені лицьовий та зворотний боки.

Чи знаєш ти, що олімпійські медалі мають завжди однакову форму і розміри?

Чи завойовув ти медалі? Якщо так, то коли і за що ти їх отримав.

2. На створення олімпійських медалей для Ігор у Пекіні надихнуло китайське мистецтво.

Верхня частина медалей — це стилізоване зображення дракона. Намалюй його.

Blank space for drawing the dragon head on the medal.

Зворотний бік медалі оздоблений дорогоцінним камінням:

- Янтар?** Колірна гама його буває у межах від жовтого до брунатного.
- Бірюза?** Камені ніжно-блакитного кольору.
- Жадеїт?** Камені жовтувато-зеленого кольору.

Яким саме камінням оздобено диск зворотного боку медалі? Поміркуй, які предмети можуть бути виготовлені з цього каміння?

Blank space for writing the answer.

Дизайн і графіка

1. Згадай і запиши інструменти, які використовують у каліграфії?

2. Кольори Олімпійських кілець.

З якими елементами китайської культури асоціюються кольори? З'єднай їх лініями:

Жовтий	Китайський лак
Чорний (сірий)	Жадеїт
Червоний	Велика Кітійська стіна
Зелений	Порцеляна династії Мінг
Блакитний	Глазур пагод

Китайська Народна Республіка

1. Китай — одна з найбільших країн світу. Яку кількість населення має Китай?

2. Скільки людей мешкає у столиці Ігор XXIX Олімпіади Пекіні?

3. Якою мовою спілкується більшість населення Китаю:

Маньчжурською;

Мандарин;

Сичуанською.

4. Згадай, знайди на карті та запиши назви міст, в яких будуть проходити змагання XXIX Олімпійських ігор?

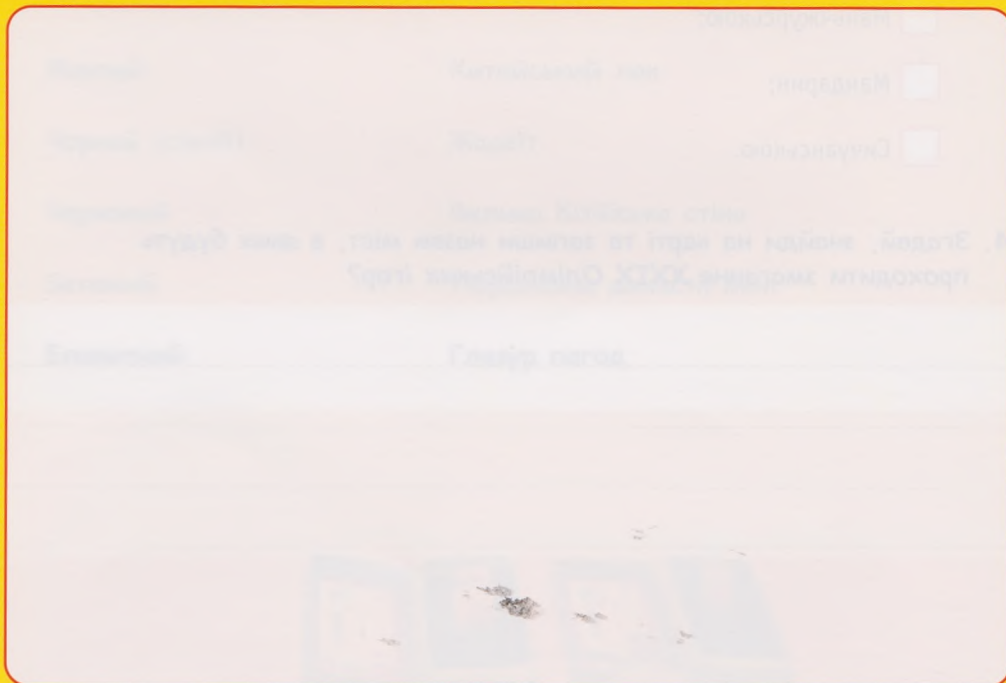
Олімпійські об'єкти

Для успішного проведення Олімпійських ігор у Китаї визначено ряд спортивних об'єктів, на території яких пройдуть змагання.

1. Для проведення церемонії відкриття та закриття XXIX Олімпійських ігор в Пекіні збудовано новий стадіон. Яку назву він має?

- "Пташине гніздо";
- "Бджолиний вулик";
- "Порцелянова ваза".

2. Намалюй модель олімпійського стадіону в Пекіні.

Вимоги до організаторів

Міжнародний олімпійський комітет ставить високі вимоги до умов проведення Олімпійських ігор.

1. Назви вимоги, що ставляться до міста, яке претендує на право проведення Олімпійських ігор

2. Назви головні причини забруднення довкілля під час проведення Олімпійських ігор.

3. Панда є одним із символів ХХІХ Олімпійських ігор.

Відомо, що збереження популяції цієї тварини знаходиться під пильною увагою уряду Китаю. Розшукай інформацію, звідки (за легендою) у панди взялися чорні плями.

Делегація України на Іграх XXIX Олімпіади у Пекіні

Президент
Національного
олімпійського
комітету України
Сергій Бубка

Делегацію спортсменів України у Пекіні представляє Національний олімпійський комітет України.

Право участі у XXIX Олімпійських іграх вибороли понад 230 українських атлетів. Вони будуть змагатися у 28 видах спорту: боксі, вільній та греко-римській боротьбі, дзюдо, веслуванні академічному та на байдарках і каное, гімнастиці спортивній та художній, стрибках на батуті, легкій атлетиці, вітрильному спорті, сучасному п'ятиборстві, фехтуванні, плаванні, важкій атлетиці, велосипедному спорті (шосе, трек та маунтенбайк), синхронному плаванні, триатлоні, настільному тенісі, кінному спорті, тенісі, стрільбі (кульовій, з лука та стендовій), стрибках у воду та бадмінтоні.

1. У яких видах спорту, на твою думку, наші атлети можуть здобути олімпійські медалі? Перерахуй ці види, а потім перевір своє передбачення.

---

2. Намалюй портрет свого улюбленого спортсмена і напиши, в якому виді спорту він змагається.

Уперше в історії українського спорту олімпійська команда України має свій талісман — пара симпатичних лелеченят. Відтепер наші олімпійці будуть під пильною охороною цих мудрих птахів, які є одним із символів української культури, оскільки за давніми повір'ями приносять щастя і удачу. Хай щастить і нашим спортсменам на XXIX Олімпійських іграх у Пекіні!

3. Намалюй свій талісман для олімпійської команди України.

Подальші дослідження та їх обговорення

УЯВІТЬ, ЩО ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИ ПРОВОДЯТЬСЯ У НАШІЙ КРАЇНІ.

1. У групах проведіть роботу з підготовки ескізів:

- ✓ емблеми та гасла;
- ✓ смолоскипа;
- ✓ талісмана;
- ✓ медалі;
- ✓ спортивних споруд;
- ✓ плану маршруту олімпійського вогню.

2. Влаштуйте конкурс на кращий проект. Підсумки конкурсу та нагородження переможців проведіть на виставці-презентації проектів.

ПІДВЕДІТЬ ПІДСУМКИ ОТРИМАННИХ ЗНАНЬ.

У групах обговоріть та визначте:

- ✓ Які символи було використано під час підготовки і проведення Ігор?
- ✓ Про які китайські традиції ви дізналися?
- ✓ Яка чисельність населення Китаю та на скільки етнічних груп воно розподіляється?
- ✓ Яка офіційна мова у Китаї?
- ✓ Які у Китаї найпопулярніші види спорту?
- ✓ Які традиційні види спорту у Китаї?
- ✓ Які традиційні страви китайської кухні ви знаєте?
- ✓ Які основні компоненти страв китайської кухні?
- ✓ Які страви подаються у святкових випадках?
- ✓ Яких правил поведінки за столом дотримуються китайці?
- ✓ З якими традиційними святами китайського народу ви ознайомились, що спільного й відмінного є у китайських та українських традиційних свят?
- ✓ З якими тваринами пов'язаний кожний рік китайського гороскопу?
- ✓ Про які особливості китайської мови і письма ви дізналися?
- ✓ Які історично-культурні споруди Китаю вам більше сподобались? Чим вони вас вразили?
- ✓ Які особливі риси китайської опери роблять її неповторною?

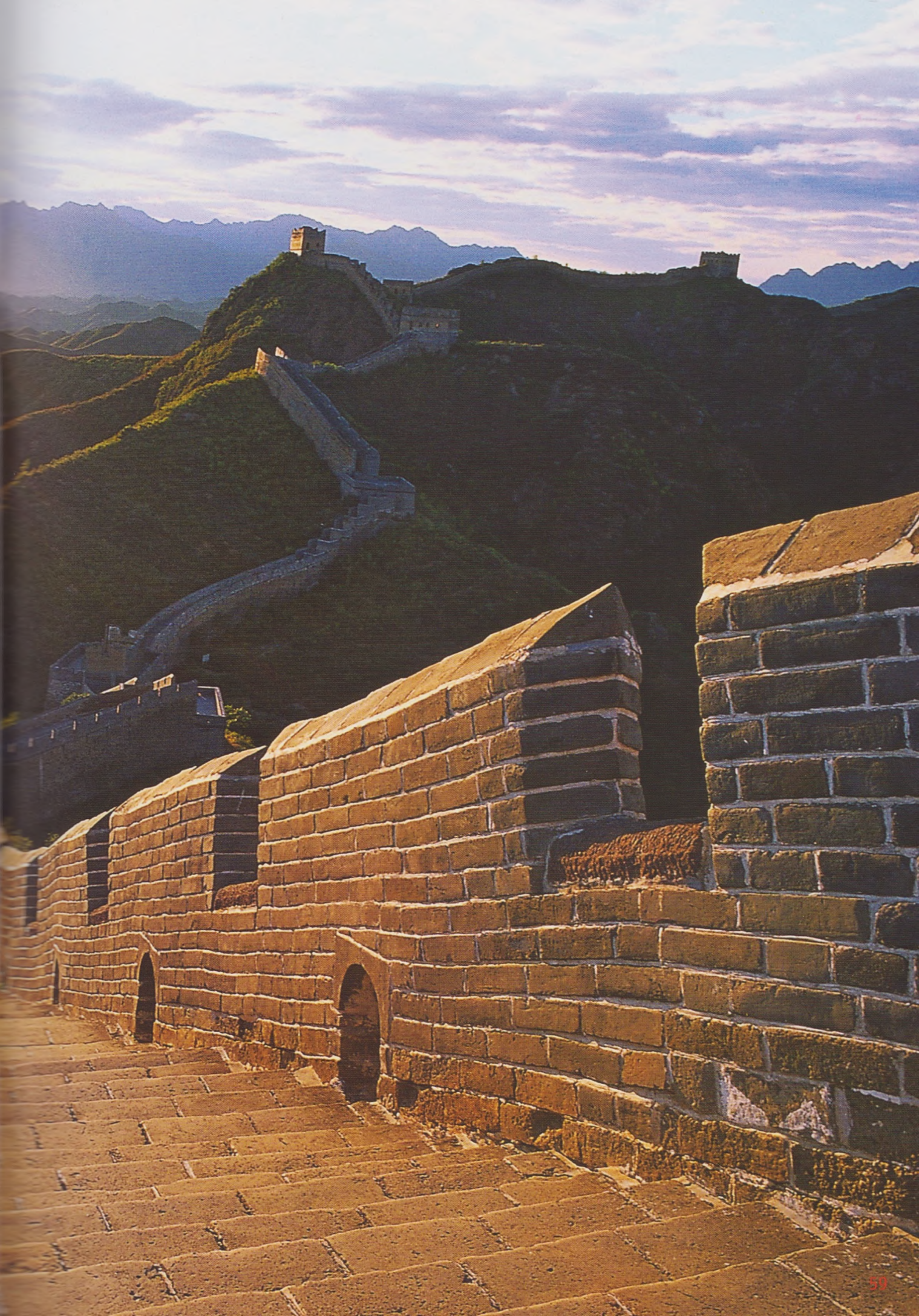
Після обговорення у групах проведіть загальний захід, на якому кожна група презентує свої відповіді-дослідження. Захід можна закінчити офіційним китайським прийомом із дотриманням сервірування столу та правил поведінки за столом за китайськими традиціями.

РОЗГЛЯНЬ ФОТО, НА ЯКОМУ ЗОБРАЖЕНО ВЕЛИКУ КИТАЙСЬКУ СТІНУ.
ЩО ТОБІ ПРО НЕЇ ВІДОМО?

Навчальне видання

Видається на замовлення Національного олімпійського комітету України

Ігри XXIX Олімпіади. Пекін, 2008

За загальною редакцією М.М. БУЛАТОВОЇ